

Jonna Kangasoja
jonna@akordi.fi
p-050-4412863
akordi.fi
@akordifinland

Päijänne brändiksi -päätöstyöpaja 4.12.2018 Yhteenveto työpajasta ja loppukeskustelusta

Kaksi näkökulmaa - yksittäiset intressit ja isompi kuva

Työpajan keskusteluissa nousi esille osapuolten erilaisia tavoitteita ja tarpeita, jotka kaikki on huomioitava, kun mietitään seuraavia askeleita.

Osa toimijoista toi esiin tarpeen parantaa oman elinkeinonsa harjoittamisen edellytyksiä ja varmistaa, että yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa ei heikennä niitä. Tähän liittyivät mm. omistukseen pohjaavat oikeudet, kuten itsemääräämisoikeus.

Osa osallistujista katsoi asiaa yksittäistä elinkeinoa tai intressiä laajemmasta näkökulmasta ja näki Päijänteen alueen toimijoiden yhteistyössä potentiaalia vastata moniin tarpeisiin kuten luonnon tilan parantamiseen, useiden elinkeinon vahvistamiseen ja tarpeeseen löytää konkreettisia muotoja siihen, miten yhteiskuntaa voidaan uudistaa eri toimijoiden yhteistyössä kestävyuden haasteisiin vastaamiseksi.

Nämä kaksi näkökulmaa eivät sulje toisiaan pois, vaan kyse on polariteetista, joka vaatii tasapainoilua - miten alueellisessa yhteistyössä tulisi huomioida yksittäisen elinkeinonharjoittajan tai intressiryhmän tarpeet ja missä taas priorisoida laajempaa kuvaa ja toimintojen yhteisvaikutuksen arviointia/tavoittelua.

Kestävyuden ja vastuullisuuden tukeminen yhteinen tavoite - keinoista erimielisyyttä

Kestävyuden ja vastuullisen arvot jaettiin laajasti päätöstyöpajaan osallistuneiden kesken ja myös yhteistyö koettiin yleisesti tärkeäksi. Erimielisyyttä esiintyi keinoista, eli millä tavoin näihin tavoitteisiin voitaisiin parhaiten päästä. Loppukeskustelussa tuli esille useita ehdotuksia yhteistyön keinoista ja muodoista. Osa näki, että Unescon biosfäärialueyhteistyö olisi paras keino, osa koki, että status ei tuo heille lisäarvoa ja voi pahimmillaan aiheuttaa heille haittaa. Vaihtoehtoisena keinona edistää kestävä ja vastuullista toimintaa ja tiedonvaihtoa ehdotettiin Päijänne-foorumien elvyttämistä alueen toimijoiden pitkäjänteisenä pysyväisluonteisena yhteistyöfoorumina.

Uudet rajaukset avaimena etenemiselle

Loppukeskustelusta nousi ajatus, että yhteistyössä eteneminen voi helpottua rajaamalla osapuolten määrää ja asiakokonaisuuksia keskittymällä seuraavaksi yhteistyössä sellaisiin osakokonaisuuksiin, joiden edistämiseen löytyy joidenkin toimijoiden yhteistä tahtotilaa, resursseja ja valmiuksia. Vedet ja vesiensuojelu (järvet, veden laatu, kalat, linnusto jne.) nousi sellaiseksi teemaksi, joka kokoaa monia pyrkimyksiä yhteen. Teeman ympärillä on jo olemassa olevaa toimivaa yhteistyötä ja kehittelyä mm. Jyväskylän yliopiston puolella.

Kunnat, erityisesti Jyväskylä ja Lahti, sekä maakuntaliitot ovat avainasemassa ja voisivat olla jatkossa vetovastuussa yhdessä yliopiston ja muiden aktiivisesti yhteistyötä edistävien toimijoiden kanssa.

Selvitystiedon rooli ja merkitys

Hankkeessa hanketyöntekijöiden puolesta tuotettu kattava esiselvitystieto ei ole muuttanut toimijoiden esiselvitystä edeltäviä näkemyksiä. Tämä viittaa siihen, että alueella tarvitaan nyt ensisijaisesti jotakin muuta kuin faktatietoa.

(Vrt. Sellaisissa tilanteissa, joissa osapuolilla on aito tarve yhteistyölle saavuttaakseen itselleen tärkeitä tavoitteita yhteistyössä muiden kanssa, voidaan käyttää yhteistoiminnallisen tiedontuotannon (joint fact finding) menetelmiä ja rakentaa osapuolten yhteistä tietopohjaa, joka edesauttaa yhdessä tehtävien ratkaisujen löytämistä ja perustelua (Vrt. Akordin avustamat Lijoen vesistövisio tai Jyväskylän metsäohjelma. Akordin vetämissä prosesseissa yhteisen tietopohjan rakentamisen vaihetta edeltää osapuolten tarpeiden, odotusten ja valmiuksien kartoitus ja sen pohjalta tapahtunut prosessin tavoitteiden, raamien ja pelisääntöjen määrittely ja prosessiin sitoutuminen.)

Luottamuksen ja yhteistyösuhteiden rakentaminen

Keskusteluissa nousi esille tarve rakentaa osapuolten välistä luottamusta. Luottamusta kannattaa rakentaa askel kerrallaan rajatuissa asioissa niiden kesken, joilla on halua ja valmiuksia. Loppukeskustelussa nousut idea vastavuoroisista kohdevierailuista alueen toimijoiden kesken voi olla hyvä alku luottamuksen rakentamiselle. Ehkä olisi mahdollista tehdä luottamuksen rakentamisen hengessä omakustanteinen yhteinen ekskursion tutustumaan jollekin muulle alueelle ilman sitoumuksia siitä, millaisia johtopäätöksiä tai etenemistä ekskursion tulisi seurata.

Yhteistyötä ei voi pakottaa. Se on aina vapaaehtoista.

Onko kaikkien hankkeeseen osallistuneiden tahojen yhteistyö välttämätöntä? Lähteekö halu yhteistyöhön toimijoista itsestään? Onko osapuolten välillä keskinäisriippuvuutta? Mihin he tarvitsevat toistensa apua? Onko yhteisiä hyötyjä, joita halutaan edistää?

—> Yhteistyötä voi jatkossa edistää niiden kanssa ja niissä asioissa, joissa toimijoilla on siihen oma halu ja valmiudet.